

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **D. V.**, proti žalovaným: **1) Středočeský kraj**, **2) Krajský úřad Středočeského kraje**, oba se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, a **3) Městský úřad Rakovník**, se sídlem Husovo nám. 27, Rakovník, o ochraně před nezákonnými zásahy, v řízení o kasační stížnosti žalovaného 1) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2016, č. j. 46 A 23/2016 – 63, o návrhu žalovaného 1) na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze (dále též „krajský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem určil, že opomenutí žalovaného 1) učinit cílené a konkrétní opatření vedoucí k zajištění dostupnosti poskytování sociálních služeb žalobci bylo nezákonné. Ve vztahu k žalovaným 2) a 3) žalobu žalobce na ochranu před nezákonnými zásahy zamítl.

Žalovaný 1) (dále též „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku včasnou kasační stížnost, v níž navrhl, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně s tím žádal, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek. Svůj návrh odůvodnil tím, že v případě nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti by rozsudek krajského soudu mohl být interpretován ve smyslu precedentu, že sociální služba musí být zajištěna optimálním způsobem každému jednotlivci, který minimálně dvakrát kontaktuje a informuje stěžovatele o své životní situaci s žádostí o pomoc při poskytnutí sociální služby a stěžovatele (resp. jiný kraj) už dále nekontaktuje a neinformuje. Dle názoru stěžovatele by tak mohlo docházet k upřednostňování zájmů jednotlivců na úkor ostatních. Ten přitom nemá právo ani možnost poskytovatelům sociálních služeb určovat, s jakým konkrétním jednotlivcem smlouvu uzavře, a v jakém časovém horizontu. Vzhledem k omezeným finančním zdrojům pro sociální služby by tato situace mohla znamenat nesystematické a netransparentní zvýhodňování některých cílových skupin, což je v rozporu s důležitým veřejným zájmem, jímž je existence vyvážené komplexní sítě sociálních služeb dostupné pro všechny cílové skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením bez rozdílů. Dalším důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je dle názoru stěžovatele skutečnost, že výkon pravomoci soudů ve věcech patřících do samostatné působnosti územně samosprávného celku je zásahem do práva na samosprávu, zaručeného čl. 101 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Zajištění dostupnosti sociálních služeb podle § 95 písm. g) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je přitom výkonem samostatné působnosti stěžovatele.

Žalobce ve svém podání ze dne 20. 7. 2016 označil návrh stěžovatele za nedůvodný, přičemž pro podporu svého názoru odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (sp. zn. 3 As 192/2015), dle které v řízení o ochraně před nezákonným zásahem nelze žalobě, a potažmo ani kasační stížnosti, odkladný účinek přiznat.

Žalovaní 2) a 3) se k návrhu stěžovatele nevyjádřili.

Po posouzení stěžovatelova návrhu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou v projednávané věci naplněny.

Podle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *„[k]asační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užíje přiměřeně.“*

Podle § 73 odst. 2 téhož zákona *„[s]oud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.“*

Nejvyšší správní soud považuje za potřebné nejdříve připomenout, že kasační stížnost je opravným prostředkem mimořádným, neboť směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Přiznání odkladného účinku vůči pravomocnému rozhodnutí lze připustit pouze tehdy, jestliže nezbytnost odkladného účinku převáží nad požadavkem právní jistoty a stability právních vztahů opírajících se o pravomocná rozhodnutí orgánů veřejné moci. Přiznáním odkladného účinku se prolomují právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno; tímto zákonným postupem ovšem není přiznání odkladného účinku, ale až případný výrok meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti. Pokud by správní orgány neměly být vázány pravomocnými rozhodnutími krajských soudů, kterými se ruší jejich správní akty (resp. kterými se zavazují k určitému jednání), musel by zákonodárce zcela změnit koncepci správního soudnictví. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce popsals slovy o „*nepoměrně větší újme*“.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 – 58 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedená v tomto usnesení jsou dostupná na www.nssoud.cz), musí být pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti splněny tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Újma, která má hrozit stěžovateli, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, ale musí být naopak významná tak, aby v konkrétním případě nebylo výjimečně uplatněno pravidlo, že kasační stížnost nemá odkladný účinek. Příkladem bude újma významnou tehdy, nebude-li již možno v podstatných ohledech odstranit v mezidobí způsobené následky či dopady napadeného rozhodnutí, které bylo později shledáno nezákonným a zrušeno. Významnou újmu taktéž bude, půjde-li sice při uplatnění rozhodnutí o následky vratné či napravitelné, avšak takového rázu, že způsobí žadateli vážné obtíže či významné poruchy v jeho fungování, činnosti apod. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 Afs 73/2014 – 56).

K otázce přiznávání odkladného účinku kasačním stížnostem v rámci řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. s. ř. s., se vyjádřil i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 29. 3. 2016, č. j. 4 As 217/2015 – 182, jímž zároveň překonal právní názor vyslovený v usnesení ze dne 15. 10. 2015, č. j. 3 As 192/2015 – 34, na nějž odkazuje žalobce. Soud v citovaném usnesení poznamenal, že „[v] řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením krajský soud, vyboví-li žalobě, dle § 87 odst. 2 s. ř. s. [r]ozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Obsahuje-li výrok rozsudku krajského soudu příkaz nebo zákaz, nelze vyloučit, že návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti může mít reálné opodstatnění a sistance jeho účinků v konkrétním případě může být žádoucí. [...]“ Nutno v této souvislosti podotknout, že použitím argumentu *a contrario* lze dovodit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je z povahy věci vyloučeno v případě, jestliže výrok rozsudku krajského soudu, proti němuž je kasační stížnost podávána, obsahuje toliko deklaratorní konstatování, že určitý zásah žalovaného správního orgánu byl nezákonný.

V nyní projednávané věci proto nelze dospět k závěru, že by stěžovateli v důsledku právní moci napadeného rozsudku hrozila jakákoliv újma, když krajský soud v něm pouze konstatoval nezákonnost opomenutí stěžovatele zajistit dostupnost poskytování sociálních služeb, aniž by jej současně zavázal k určitému jednání či dalšímu postupu ve věci. Stěžovatel se tak svým návrhem v podstatě snaží docílit odvrácení účinků pravomocného rozsudku krajského soudu, a to pouze z důvodu jeho možné nesprávnosti. Za popsanych okolností je přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vyloučeno, neboť by šlo o extenzivní užití tohoto institutu, které by navíc vyžadovalo faktické předběžné posouzení pravděpodobného úspěchu kasačních námitek (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2012, č. j. 5 As 144/2012 – 27; srov. též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2016, č. j. 3 Ads 38/2016 – 36, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 As 114/2016 – 38).

Na základě shora uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v posuzovaném případě není naplněna základní podmínka pro přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti, tedy vznik újmy na straně stěžovatele. Nebylo již proto potřebné zkoumat podmínky další, s nimiž by tato musela být naplněna kumulativně. Nejvyšší správní soud proto stěžovatelův návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 27. července 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu